

1981: verkiezingen op 26 mei

Waarom legden de PvdA en de VVD allebei de nadruk op samenwerking? Betrek in je antwoord de politieke context.

Politieke verhoudingen in 1981

Het kabinet Van Agt I kende veel problemen. Het ging niet goed met de economie. Krakers gebruikten de inhuldiging van Beatrix in 1980 om aandacht te vragen voor de woningnood: "Geen woning, geen kroning". De protestactie liep uit op rellen. Er werd bovendien heftig gediscussieerd over kernwapens. Binnen de PvdA was er onenigheid over het standpunt dat de partij hierover moest innemen. Den Uyl wilde dat Nederland een goede NAVO-partner was. Het grootste deel van de PvdA'ers was hier erg op tegen en ging de straat op. Deze discussie kostte de partij veel stemmen.

Uit de peilingen werd niet duidelijk welke partij de grootste zou worden en het initiatief kon gaan nemen bij de kabinetsformatie. Partijen wisten niet goed wie ze te vriend moesten houden tijdens de verkiezingsstrijd. Dat is terug te zien in de affiches. De PvdA en de VVD leggen allebei de nadruk op samenwerking: "Het moet anders. Samen kunnen we dat!" (PvdA) en "Samen aan 't werk" (VVD).

Alleen D66, die het onder Jan Terlouw en met dezelfde leus "Het Redelijke Alternatief" weer goed deed, kon verwachten dat ze in de regering kwam. D66 ging uiteindelijk van acht naar zeventien zetels! Terlouw kon iedere coalitie aan een meerderheid helpen.

Verkiezingen in 1981

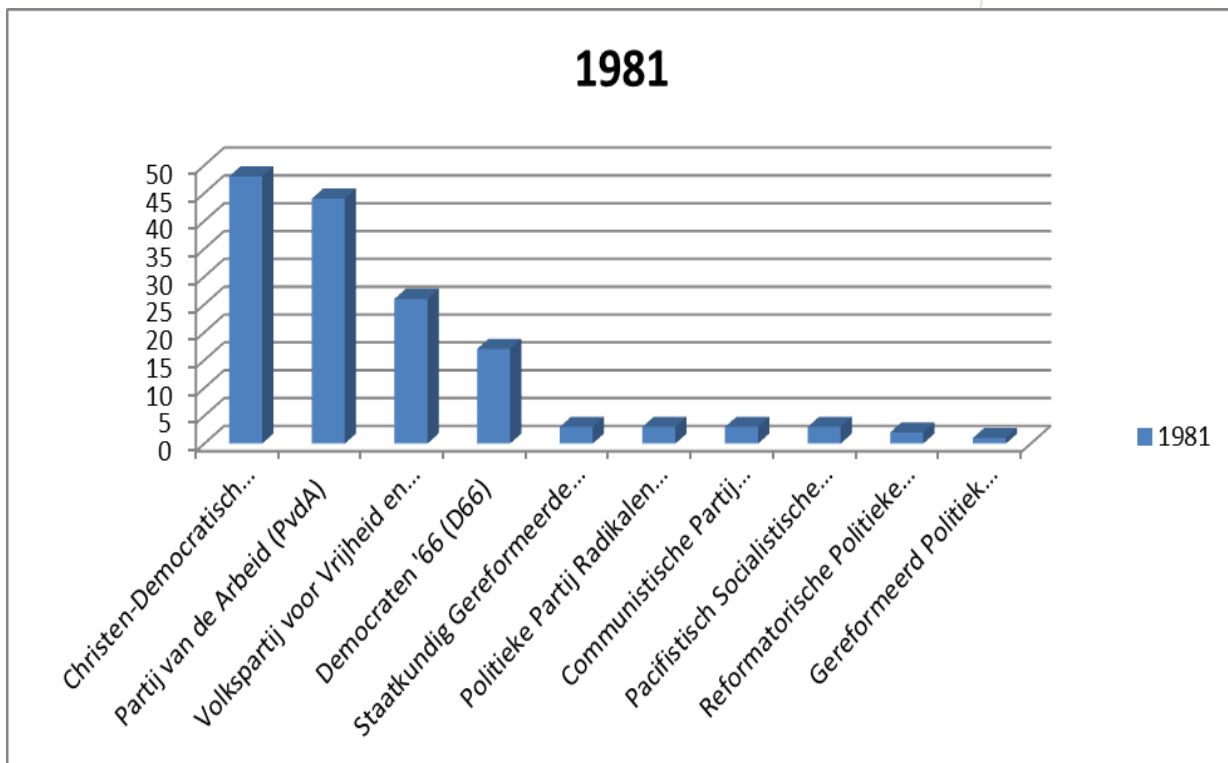
De grote drie (het CDA, de PvdA en de VVD) verloren flink wat zetels. De PvdA had, zoals al gezegd, last van verdeeldheid in de partij. Maar ook het CDA en de VVD verloren zetels en hadden samen geen meerderheid meer in de Tweede Kamer.

Niet alle kiezers van de KVP, de ARP en de CHU konden zich vinden in het nieuwe CDA. De orthodox-christelijken waren daarom in 1975 - toen was men al bezig met de fusie – begonnen met een nieuwe partij: de Reformatorische Politieke Federatie (RPF). In 1977 was het ze niet gelukt om zetels te veroveren, maar bij deze verkiezingen behaalden ze wel twee zetels. Waarschijnlijk profiteerde de RPF van de onhandige actie van Van Agt (CDA) in april 1980. Van Agt gaf toen aan dat hij lijsttrekker wilde zijn voor het CDA en vertelde er meteen bij dat hij zou kiezen voor een kabinet met de VVD. Veel CDA'ers waren daar boos over, omdat ze hadden afgesproken om pas in de herfst een lijsttrekker te kiezen. Van Agt sprak dus voor zijn beurt. Met zijn uitspraak liet Van Agt bovendien merken dat hij samenwerking met Den Uyl (PvdA) niet zat zitten. Dat maakte de kabinetsformatie (CDA-PvdA-D66) erg moeizaam.

Wist je dat:

- ...het nieuwe kabinet al na een maand viel, nog voordat het kabinet zich had gepresenteerd aan de Tweede Kamer!

Dit leidde tot het kabinet Van Agt II (CDA, PvdA, D66, totaal 109 zetels).